

TACTISCH BEWUSTZIJN DOOR TLP

Tactisch bewustzijn door TLP

Het Tactical Leader Program (TLP) is een bekend begrip in de militaire luchtvaartwereld, evenals de locatie op de Belgische luchtmachtbasis Florennes sinds 1989. Hierin gaat wel verandering komen als het TLP gaat verhuizen naar Los Llanos Airfield in Albacete, Spanje in 2009-2010. Niet dat dit de aard van de opleiding zal veranderen, hoewel een nieuw oefengebied wel een uitdaging zal vormen. Ook in 2008 verscheen er weer een bont gezelschap op de TLP oefeningen. Een goed moment om eens te kijken naar de structuur en opzet van het Tactical Leader Program.

Wie doen er mee?

Eigenlijk was de TLP niet geboren op Florennes, maar eerst in Duitsland waar een korte tijd vanaf Furstenfeldbruck (1978) en vervolgens langer vanaf Jever (1979) geoefend werd. Uiteindelijk werd uitgeweken naar Florennes die de opleiding jaren wist vast te houden en glorie dagen beleefde om als kern te dienen in het veld van de tactische opleidingen binnen de NAVO luchtmachten. Eerst werd er gestart met zes landen die gezamenlijk het begin initiatief neerlegden in 1978. Het was ook een wens die was uitgegaan van de zogenaamde 'Central Region Air Forces' binnen de NAVO om een volwaardige tactische opleiding met real life trainingen in de organisatie aanwezig te hebben op het Europese vasteland. Deze landen waren België, Canada, Groot Brittanie, Nederland, de Verenigde Staten en West-Duitsland. Al deze landen, behoudens Canada die zich in 1997 terugtrok vormen tot nu toe de harde kern binnen de TLP en leveren een substantiele bijdrage. Op Jever werden 10 jaar lang TLP's georganiseerd voordat deze verhuisde naar Florennes waar na terugtrekken van een Amerikaanse eenheid veel faciliteiten in de vorm van gebouwen beschikbaar kwamen. In latere instantie werd een memorandum of understanding getekend met Denemarken en Spanje en na terugtrekking van Canada kwam er ruimte vrij voor 'guest slots' voor Italië, Turkije, Griekenland, Frankrijk, Noorwegen en Portugal. In latere instantie kwam Tsjechie hierbij terwijl naar verwachting Polen zich bij het geheel zal voegen in Spanje. Frankrijk heeft recht op enkele 'free slots' omdat het laagvliegebieden beschikbaar stelt. Het operatiegebied beperkt zich naast België en Frankrijk tot Nederland, Denemarken, Duitsland, Groot Brittanie en de Noordzee, waarbij soms in de lucht wordt bijgetankt.

Ervaring is belangrijk

TLP is gericht op het coachen van de tactische vlieger naar een traject van leiderschap. Je mag rustig spreken over een beroep waarvoor een hoogwaardige kennis vereist is. Deze kennis komt je niet zomaar toewaaien, maar kan pas in de juiste proportie tot zich genomen worden na een bepaalde graad van ervaring. De NAVO verlangt het liefst commando ervaring met een luchtgevechtsgroep van vier vliegtuigen ('four ship') of op zijn minst een paar ('two ship') voor er kan worden deelgenomen. Er worden ieder jaar zes 'flying courses' georganiseerd van vier weken waarbij er een accommodatie limiet tot 24 vliegtuigen en hun crews geldt. Een willekeurige deelnemer levert meestal twee vliegtuigen en samen met de piloten en het grondpersoneel komt dit al gauw op zo een 30 man personeel per deelnemer. De opleiding beperkt zich niet alleen tot het vliegdeel, maar ook worden er academische lessen gevolgd. In dit opzicht is de TLP uitgegroeid tot een zeer professioneel orgaan waarbij alle aspecten die een zichzelf respecterende hoogwaardige opleiding kenmerken daadwerkelijk aanwezig zijn. Hierbij bestaat er een driedeling in de organisatie elk met een belangrijk werkgebied. De 'Flying Branch' organiseert het vliegdeel, de 'Academic Branch' verzorgt de academische gedeelten in de seminars en 'Concept & Doctrine Branch' werkt

---

Piloot en Vliegtuig-Aranysas-Cockpit-TopguN-Interception-Aeronautica&Difesa-Fuerza Aerea

---

alle briefings en debriefings uit en helpt met het evalueren van de geleerde lessen. Gezamenlijk worden er conferenties gegeven waarbij deze drie onderdelen uitleg geven, een goed voorbeeld hiervan is de NATO/PfP conference (Partnership for Peace landen) die hier veel van kunnen leren.

High Tech

In de afgelopen jaren volgden veel NAVO crews de opleiding waarbij niet alleen een gezamenlijk tactisch besef werd ervaren maar waarbij ook zeker wordt bijgedragen aan het coherentie gevoel binnen de NAVO. Geleerde lessen kunnen immers weer worden uitgedragen aan de eigen luchtmachten op nationaal niveau. Zo wordt de kennis algemeen verbreid en kunnen luchtmachten ook op elkaars kennis, inzicht en werkwijze bouwen in tijden van conflicten die het bondgenootschap aangaan. Het level wordt constant getoetst aan de laatste ontwikkelingen in de wereld, hetzij door evaluaties van de meeste recente luchtgevechtsactiviteiten alsmede de capaciteiten van de bestaande gevechtsvliegtuigen en nieuw geïntroduceerde capaciteiten door toegepaste 'high tech' in de avionica. Dit laatste aspect is uitermate belangrijk want avionica is een onderdeel in beweging waarbij constant nieuwe vindingen worden toegepast aan de eigen zijde, maar ook aan de zijde van potentiële opponenten van het bondgenootschap. De tactische real life oefeningen worden dan ook constant afgezet tegen doctrines van buitenlandse luchtmachten buiten de NAVO. Sommige nieuw geïntroduceerde communicatie middelen zoals data-link kunnen het informatie overzicht doen overhellen waardoor er andere beslissingen kunnen worden genomen. Het is dan ook een pre dat er door de grote diversiteit aan toestellen binnen de NAVO luchtmachten ook getraind kan worden op de verschillende eigenschappen van deze toestellen en ook gefocused kan worden op de beste tactische inzet, met of zonder bepaalde nieuwe avionica. Eigenlijk maakt het toevoegen van vliegtuigen met verbeterde ECM mogelijkheden en toepassing van data-link de oefening alleen maar uitdagender.

Opbouwende structuur

Oorspronkelijk ontstaan uit de behoefte om de piloot te laten ondervinden waar hij staat groeide TLP uit tot een gestroomdlijnde multinationale oefenprogramma compleet met een voorbereidings seminar waarbij iedereen een taak krijgt en weet wat er van hem verwacht wordt. Hierbij behandeld een academisch fase scenario's die door Concept en Doctrine naar de laatste inzichten in elkaar zijn gezet. Hoe de eenheden het meest tactisch kunnen worden ingezet is dan de vraag. Enkele factoren in het voor de rest dynamische proces zijn vaste uitgangspunten zoals de eigen eenheden Blue Forces zijn en de tegenstanders Red Forces. Verder worden de klassieke technieken van aanval en verdediging toegepast zoals die 'Offensive Counter Operations (OCA)' en 'Defensive Counter Operations (DCA)' heten. onderdrukking van de vijandelijk luchtverdediging (Suppression of Enemy Air Defence of SEAD) met aanvalsgolven van tactische vliegtuigen en bijbehorende beschermende vliegtuigen voor het luchtgevecht (Sweeps and Force Protection). De verdediging zal interceptors lanceren en luchtafweerraketten in stelling brengen. De operaties zijn meestal Combined Air Operations (COMAO) wat zegt dat verschillende vliegtuigen met verschillende taken meedoen en soms zijn het 'Joint Operations' waarmee bedoeld wordt dat andere krijgsmachtonderdelen zoals landmacht of marine deel uitmaken van de oefening. De Flying Branch organiseert 15 missies die met grote zorg gepland worden en steeds gecompliceerder worden naarmate de cursus verder verloopt. Iedere 'Flying Course' is er een deelnemer verplicht to het leveren van een tweezits gevechtsvliegtuig zodat er een TLP instructeur mee kan de lucht in. In ieder geval worden twee vluchten met bijtanken in de lucht volbracht en komen AWACS en speciale ECM vliegtuigen pas in week 3-4 aan de orde. Het is de bedoeling dat er iedere dag een andere piloot de leiding op zich neemt door alle missies heen omdat de cursus gericht is op het verkrijgen van leiderschap. Nacht operaties zijn niet mogelijk vanaf Florennes door restricties, maar er wordt 1 x per jaar een 'Out of the

---

Piloot en Vliegtuig-Aranysas-Cockpit-TopguN-Interception-Aeronautica&Difesa-Fuerza Aerea

---

Region'of 'Deployed Flying Course' (DFC) gehouden in een ander NAVO gebied waar nachtelijke operaties wel mogelijk zijn.

Drie 'Branches'

De C&D Branche bedenkt dus concepten naar de laatste trends en inzichten. Zij doen echter veel meer en onder leiding van een Luitenant Kolonel maakt het team van 5 man waaronder een 'Command, Control and Communication (C3)' specialist en een expert op gebied van elektronische oorlogsvoering ook uitstapjes naar andere landen om andere doctrines te bestuderen en adviezen te geven aan nationale centra. Naast de Flying Course wordt in de academische fase van de 4 weekse seminar gepraat over doctrines, wapens en hun effecten, vliegtuig prestaties, luchtafweer capaciteiten, 'battle staff management' of zoveel als management in het luchtgevecht voor de leidinggegeevenden met de keuzes die ze kunnen maken en de theorie van OCA en DCA. De Flying Branch heeft 14 officieren uit 7 landen en wordt ook geleid door een Luitenant Kolonel. Zij vormen twee secties, de Air-to-Ground (aanval) en Air-to-Air (aanval en verdediging) De meeste officieren hebben ervaring in de grote conflicten in het Midden-Oosten en Balkan gebied en zijn hebben ooit zelf de TLP gevolgd. Wanneer niet in dienst voor de TLP vliegen zij in front line squadrons. Deze staff voert ook een intense briefing en debriefing met de cursisten uit en geeft in samenwerking met C&D ook een reflectie over de lessen die geleerd zijn. Tenslotte organiseren de drie branches samen conferenties zoals bijvoorbeeld met Partnership for Peace (PfP) landen die veel van de NAVO kunnen leren. De Academic Branche, die eveneens door een Luitenant-Kolonel wordt geleid is onderverdeeld in de 'Academic'en 'Intelligence' shop met verschillende taken. Is de eerste er op gericht op COMAO gevoel bij te brengen in zowel stand-alone cursussen of gecombineerd met 'Flying Courses', de tweede shop brengt ondersteuning naar andere branches op 'intelligence' niveau en geeft ook cursussen hierin zoals elektronisch oorlogsvoering. Er bestaat eveneens een CSAR opleiding voor helikopter bemanningen in de Academic Branche. Als een paal boven water staat de gedragsregel dat alleen NAVO- landen de cursus kunnen volgen en alleen Nationale overheden mensen kunnen sturen en andere vormen worden niet geaccepteerd.

De toekomst

De TLP draait dus om slim gebruik van de systemen in vliegtuigen en het verhogen van het tactische inzicht. Een ontwikkeling die zich de laatste jaren nadrukkelijker aandient is dat systemen van verschillende commandostructuur met elkaar samenwerken in het 'joint forces'concept. Hiermee komt de focus steeds meer op een groter geheel te liggen met het inschakelen van marine en leger onderdelen. Een ander belangrijk item is de naderende transformatie naar de zuidelijke regio van de NAVO. Hoewel iedereen zeer tevreden is over de jarenlange gastvrijheid van België die met grote zorg de cursus herbergde is het ook wel weer spannend om in een geheel nieuwe omgeving te gaan opereren. Verwacht wordt dat met een doorgewinterde organisatie en capabele mensen, het proces gewoon zijn doorgang houdt en de verhuizing slechts een aspect van gering belang is.

Kees Otten & Wim Das
